

BELEIDSNOTA 2019-2024

Het Rotterdamsch Leeskabinet in 2024

Het RLK is in 2024 een maatschappelijk relevante instelling, in het bijzonder in het Rotterdamse. Door het aanbieden van een actuele en historische humaniora-collectie en een daarmee samenhangend, aantrekkelijk activiteitenprogramma bindt het RLK leden van de vereniging en van de Erasmus Universiteit (EUR) aan zich. In Rotterdam is het RLK vanwege de collectie en het activiteitenprogramma een begrip. In 2024 is het RLK ook landelijk meer bekend dan nu, vooral vanwege de goed toegankelijke erfgoedcollectie, waarbij ook de bijzondere collecties van de UB zijn betrokken. De lange geschiedenis van het RLK ('sinds 1859') draagt bij aan de reputatie van de instelling. De samenwerking met de Universiteitsbibliotheek van de EUR biedt een krachtige basis voor het realiseren van de missie.

Inleiding

De beleidsnota geeft de hoofdlijnen van het beleid voor de periode 2019 tot 2024 weer. De uitwerking en concretisering volgt in afzonderlijke jaarplannen. Bijlage 1 geeft een eerste vertaling van de beleidsuitgangspunten in concrete doelen en acties. De beleidsnota is geschreven door de bibliothecaris en geeft de visie weer van de Hoofdcommissie. De nota is tot stand gekomen in samenspraak met de bibliothecaris en het MT van de Universiteitsbibliotheek. De nota is vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering van 22 mei 2019.

De missie van het RLK

Het RLK werd in 1859 opgericht met als doel vermeerdering van kennis en beschaving bij de burgers van Rotterdam. Daarvoor werd een collectie publicaties gevormd en onderhouden, die beschikbaar werd gesteld in een in principe openbaar toegankelijke leeszaal.¹

De missie van het RLK luidt als volgt:

Door het vormen en onderhouden van een brede geesteswetenschappelijke en literaire collectie en door het organiseren van lezingen vervult het Rotterdamsch Leeskabinet een maatschappelijk relevante functie, in het bijzonder in de Rotterdamse samenleving. Het Bildungs-ideaal is daarbij sinds de oprichting in 1859 leidend. Het Rotterdamsch Leeskabinet speelt tevens een rol als erfgoed- en onderzoeksbibliotheek voor de EUR en voor belangstellenden van buiten en levert een bijdrage aan het beheer en behoud van erfgoed van de stad Rotterdam. Het Leeskabinet heeft een groot netwerk in de Rotterdamse gemeenschap en draagt daardoor bij aan de verankering van de Universiteitsbibliotheek in de stad.

Het RLK realiseert deze missie door een collectie te vormen en te onderhouden, door voorzieningen voor raadpleging en overdracht te realiseren en door culturele activiteiten te organiseren. Het Rotterdamsch Leeskabinet opereert in een voortdurend veranderende samenleving. In het algemeen, maar in Rotterdam in het bijzonder is het gemiddelde opleidingsniveau van de bevolking gestegen. Er is een grote belangstelling voor cultuur, mede door de toegenomen vrije tijd en de langere levensverwachting, maar het aantal aanbieders is ook sterk gegroeid. Boeken zijn onverminderd populair, maar de focus verschuift langzaam van gedrukte boeken naar e-books. Het RLK moet op deze ontwikkelingen inspelen.

¹ Zie voor de geschiedenis van het RLK: L. Duyvendak en P. Pesch (red.), *Grenzeloos lezen. 150 jaar Rotterdamsch Leeskabinet*, Rotterdam 2009.

1 Collectie

1.1 Verdieping en ontspanning

Het RLK vormt en onderhoudt een brede humaniora-collectie (omvang ca. 270.000 banden), met accenten op literatuur, geschiedenis, kunst- en cultuurgeschiedenis, geografie (incl. reisbeschrijvingen), filosofie, theologie, wetenschapsgeschiedenis en biografieën. De collectie bevat naast verdiepende literatuur ook boeken primair ter ontspanning. De bibliotheek wordt gebruikt voor actuele onderwerpen (de nieuwste fictie en non-fictie) en als onderzoeks- en erfgoedcollectie.

Bij de selectie wordt een kwaliteitsnorm gehanteerd, wordt rekening gehouden met de historisch gegroeide samenstelling van de collectie, de inhoudelijke zwaartepunten en met wensen en verzoeken van de leden. Speciaal voor buitenlandse medewerkers en studenten van de EUR wordt sinds 2013 een collectie wereldliteratuur in Engelse vertaling opgebouwd (collectie *Grenzeloos lezen/Reading without borders*).

Het RLK concentreert zich op het aanschaffen en beschikbaar stellen van gedrukte publicaties, maar streeft ernaar om ook informatie in andere vorm aan te bieden, zoals e-books of luisterboeken.

1.2 Erfgoed RLK, UB en EUR

Het RLK heeft een relatief kleine, maar interessante collectie oude en bijzondere drukken, waaronder publicaties die elders niet of nauwelijks aanwezig zijn. Een deel van de erfgoedcollectie is geplaatst in een apart magazijn ('Specifiek'), maar in de reguliere depotcollectie bevinden zich nog vele publicaties, voornamelijk uit de negentiende eeuw, die een erfgoedstatus hebben.

Tot de erfgoedcollectie behoren ook enkele samenhangende verzamelingen, zoals de bibliotheken van de Rotterdamse notabel dr. Elie van Rijckevorsel, van Heinz Polzer (Drs. P) en het Bataafsche Genootschap. Een deel van deze publicaties is nog onvoldoende ontsloten en ook beheerstechnisch aan een opwaardering toe. Zie bijlage 2.

Behalve aan de eigen erfgoedcollectie, wil het RLK aandacht geven aan de erfgoedcollectie van de UB. Deze bestaat uit enkele honderden strekkende meter bijzondere collecties, met als zwaartepunten economische geschiedenis, geografie en rechtswetenschap. Tot de bijzondere collecties behoren tevens de bibliotheek en het archief van Jan Tinbergen.

De UB en het RLK hebben hiernaast reeds de verantwoordelijkheid op zich genomen voor het ontsluiten en beheren van het academisch erfgoed van de Erasmus Universiteit in bredere zin.² De concentratie van initiatief en kennis maakt profilering van de bijzondere collecties, in het bredere kader van het academisch erfgoed, mogelijk. Met de collecties kunnen het RLK en de UB samen een erfgoedbibliotheek van meer dan lokale betekenis worden.

1.3 Zwaartepunt Rotterdam

In de actuele en in de erfgoedcollectie van het RLK is 'Rotterdam' een zwaartepunt: Rotterdam als onderwerp, of als plaats van uitgave of druk. Ook de bijzondere collecties van de UB bevatten veel Rotterdam(se) publicaties. Mede hierdoor nemen de collecties samen een eigen positie in ten opzichte van de veel grotere collecties in de universiteitsbibliotheken in Amsterdam, Utrecht, Leiden of Groningen. Zo werden in de 'bezemfase' van het Google boeken digitaliseringsproject in 2017 nog altijd

² Het Programma Academisch Erfgoed loopt van 2018 t/m 2020 en heeft de taak het academisch erfgoed van de EUR in kaart te brengen, te ontsluiten en te publiceren. Het programma wordt geleid door de bibliothecaris van het RLK.

1.200 titels geselecteerd (600 UB, 600 RLK), die blijkbaar niet in een van de grotere bibliotheken of de KB waren aangetroffen. ‘Rotterdam’ en ‘economische geschiedenis’, ook in combinatie, zijn de *unique selling points*.

1.4 Ambities m.b.t. de collectie

Door meer het accent te leggen op de erfgoedcollecties kan het RLK zijn rol als erfgoedbeheerder voor de wetenschap en de Rotterdamse samenleving nadrukkelijker gestalte geven. Daarvoor is het nodig de collectie beter te onderzoeken, de nog niet ontsloten delen alsnog te beschrijven en te conserveren en te werken aan een toegankelijke online presentatie, bijvoorbeeld via het EUR academisch erfgoedportaal. Het RLK blijft onverminderd de actuele boekenproductie op het gebied van literatuur en geschiedenis aanschaffen en aanbieden. Zie verder Bijlage 1. Programma m.b.t. de collectie.

2 Activiteiten en dienstverlening

Het vormen, onderhouden en toegankelijk maken van een boekencollectie is een kerntaak van het RLK, maar om maatschappelijk relevant te zijn, moet de bibliotheek ook daadwerkelijk gebruikt worden. Het RLK legt nadruk op goede voorzieningen, zowel fysiek als digitaal, op het bieden van een context in de vorm van lezingen en presentaties en op het bereiken van een publiek, dat zo mogelijk groter van omvang is en breder van samenstelling dan in 2019 het geval is.

2.1 Lezingen

Het RLK organiseert jaarlijks zes tot acht lezingen en af en toe een excursie. Het programma past in het *Bildungs*-ideaal van het RLK, maar heeft tevens een sociale functie en versterkt de positie van het RLK en van de UB in de Rotterdamse culturele wereld. Het activiteitenprogramma is nauw gerelateerd aan de collectie van het RLK, waardoor die meer context en verdieping krijgt. De zwaartepunten in het verzamelbeleid en in de collectie bieden daarvoor interessante aanknopingspunten: actuele maatschappelijke ontwikkelingen, geschiedenis en literatuur, Rotterdam, de schatten uit de collectie. Aansluitend aan de collectie *Grenzeloos Lezen* wordt zo mogelijk eens per jaar een spraakmakende buitenlandse schrijver gepresenteerd. Het RLK wil het activiteitenprogramma een duidelijker profiel geven en daarmee een onderscheidende plek verwerven in de Rotterdamse cultuurwereld. Regelmatig wordt samengewerkt met andere Rotterdamse culturele instellingen, met wie bovendien gunstige kortingen voor activiteiten worden afgesproken. Een aantal lezingen wordt in de binnenstad georganiseerd, om de zichtbaarheid buiten de campus te bevorderen en het publieksbereik te vergroten.

Het RLK ziet daarnaast mogelijkheden om breder te programmeren, in samenwerking met Studium Generale. Ook wordt de mogelijkheid verkend om samen met de faculteiten ESHCC (Erasmus School of History, Culture & Communication) en ESP (Erasmus School of Philosophy) en in overleg met de betreffende *faculty liaisons* van de UB activiteiten zoals lezingen of discussiebijeenkomsten te organiseren.

Bij dit alles moeten we ons realiseren dat de concurrentie in Rotterdam groot is. Er zijn vele initiatieven, deels commercieel (boekhandels), deels gesubsidieerd door gemeente en fondsen. Om voldoende attractief te zijn, ook voor wat betreft samenwerkingen met derden, is een duidelijk profiel nodig, evenals voldoende financiële en personele armslag.

2.2 Fysiek platform voor communicatie en community

In het hart van de UB is een lees kabinet gerealiseerd. Het is onderdeel van de leeszaal in de UB en heeft de uitstraling van een klassieke bibliotheek. Het lees kabinet is bedoeld als plek voor ontmoeting en verdieping. In het kabinet staan de boeken in een open opstelling, liggen de nieuwe boeken ter inzage en kan de collectie worden geraadpleegd. Het is tevens een ruimte, waar leden en andere gebruikers medewerkers en elkaar kunnen ontmoeten. Terwijl de eerstelijns dienstverlening door het Library Learning Center en via de Self Service Library wordt verzorgd, creëert het RLK de omgeving en een programma voor inhoudelijke dienstverlening in het lees kabinet.

Het RLK ziet voor zichzelf ook een taak om leesclubs te faciliteren, bijvoorbeeld door een ruimte aan te bieden, een format en begeleiding, indien nodig. Inhoudelijk zullen de leesclubs zelfstandig moeten kunnen functioneren.

Het RLK verzorgt ook de presentaties in de vitrines in de leeszaal. Drie à vier maal per jaar worden presentaties gemaakt met boeken uit de collectie van de RLK en de UB en met de universitaire erfgoedcollecties. Deze veelal thematische presentaties sluiten aan bij de actualiteit of hebben betrekking op de collectie.

2.3 Digitaal platform voor communicatie en community

Het RLK wil ook digitaal een ontmoetingsplaats zijn voor leden van de vereniging, voor leden van de academische gemeenschap en voor anderen. Behalve via de webpagina's, die als onderdeel van de EUR website, toegang geven tot informatie over het RLK en tot de bibliotheekcatalogus, biedt het RLK inhoudelijke informatie aan via een LibGuide. In de LibGuide vinden de gebruikers attenteringen op nieuwe aanwinsten, links naar gratis toegankelijke e-books en andere publicaties en informatiebronnen van derden, een digitale vitrine en inhoudelijke bijdragen over collectiestukken, de geschiedenis van het RLK e.d. De LibGuide kan ook leesclubs faciliteren, door links naar goede internet-recensies en interviews met schrijvers op te nemen.

Het Academisch Erfgoed Portaal biedt de mogelijkheid om de erfgoedcollectie en de geschiedenis van het RLK in beeld en data digitaal te presenteren.

Het RLK maakt gebruik van de sociale media. Enkele malen per week worden via Facebook, Twitter en Instagram berichten verspreid: eigen en gedeelde nieuwsberichten, maar ook attenteringen op interessante publicaties. Bij alle zorg over privacy en effectiviteit, denken we dat sociale media een nuttige functie kunnen vervullen in de communicatiestrategie van de vereniging en werken we aan een vergroting van het bereik. Bij het realiseren van de communicatiedoelen werken we samen met de UB. Acht keer per jaar verstuurt het RLK een digitale nieuwsbrief. De nieuwsbrief kent een aantal vaste onderdelen: nieuws over het Lees kabinet en de vereniging, relevante informatie over de UB, nieuws over activiteiten, achtergrondinformatie over nieuwe aanwinsten ('nieuw in context'), een Rotterdamse literair-culturele agenda en een met foto's en tekst 'uitgelicht' stuk uit de collectie. Ook niet-leden kunnen zich abonneren op de nieuwsbrief, via de link op de website.

2.4 Ledental, gebruik bibliotheek en deelname activiteiten

Het RLK heeft vier grote gebruikersgroepen, die elkaar deels overlappen: de leden van de vereniging, de medewerkers en studenten van de Erasmus Universiteit, de bezoekers van de activiteiten en de digitale contacten.

De vereniging heeft ongeveer 1100 leden. Het merendeel woont in de nabije omgeving van Woudestein (Kralingen e.o.). Een minderheid komt elders uit Rotterdam of van buiten de stadsgrenzen. Een deel van de leden is lid uit sympathie met de doelen van het Leeskabinet.

Studenten (bijna 30.000) en medewerkers (ruim 3.000) van de universiteit kunnen gratis gebruik maken van de diensten van het RLK en hoeven dus geen lid te worden.

Jaarlijks worden er rond de 11.000-12.000 publicaties geleend. De leden zijn met 51% van het totaal de grootste groep leners. Zij lenen bovendien per persoon het grootste aantal boeken. De studenten en medewerkers samen nemen 48% voor hun rekening. Hun aandeel is de laatste jaren gestegen: in 2018 leenden studenten 9% meer dan in 2017, EUR medewerkers 5% meer.

Uitleningen 2018	Aantal leners	Aantal items	Aantal items per lener	Percentage uitleningen
Leden RLK	315	5633	18	51%
Studenten EUR	959	3171	3,3	29%
Medewerkers EUR	300	2076	6	19%
Externe leners	49	146	3	1%
Totaal	1.584	11.026	7	100%

In het gebruik van de bibliotheek door de academische gemeenschap lijkt verdere groei mogelijk. In 2018 leende iets meer dan 3% van de studenten boeken van het RLK, tegen 10% van de medewerkers. Over de raadpleging van de boeken en tijdschriften in de leeszaal zijn geen cijfers beschikbaar. Vergroten van het ledenbestand is gewenst, allereerst omdat daardoor de maatschappelijke legitimering wordt versterkt. Daarnaast leidt het tot meer inkomsten, die ten goede kunnen komen aan de collectie en aan het activiteitenprogramma. Voor de financiering van bijzondere projecten is het RLK aangewezen op externe fondsen. Meer inkomsten kunnen ook worden gerealiseerd door meer schenkingen en legaten. Omdat het RLK een ANBI-erkende instelling is, kunnen particulieren onder gunstige belastingcondities schenkingen doen. Daarvan wordt echter nog maar nauwelijks gebruik gemaakt.

2.5 Ambities m.b.t. activiteiten en dienstverlening

De activiteiten en de dienstverlening aan de gebruikers zijn de tweede pijler in het beleid van het RLK. Het RLK kiest voor het aanscherpen van het profiel van de activiteiten (samenhang met collectie), strategische samenwerking met verwante culturele partijen in Rotterdam en een duidelijker digitale aanwezigheid via de EUR website en de sociale media. Het leeskabinet in de studiezaal moet onder andere met behulp van een inhoudelijk programma meer gaan fungeren als centrum voor de gebruikers. Het vergroten van het ledenbestand en het bevorderen van het gebruik versterken het draagvlak en zijn speerpunten in het beleid.

3 Randvoorwaarden

3.1 Reputatie Rotterdamsch Leeskabinet en Rotterdams netwerk

De Vereniging Het Rotterdamsch Leeskabinet werd in 1859 opgericht door Rotterdamse notabelen. Het was indertijd een van talrijke initiatieven die gericht waren op het bevorderen van het intellectuele ontwikkeling van de bevolking. Rotterdam telde vele kleinere bibliotheken, alle initiatieven van sociaal betrokken burgers of maatschappelijke of religieuze organisaties. Het RLK heeft als enige de eenentwintigste eeuw bereikt. Gedurende de 160 jaar van zijn bestaan heeft het RLK voortdurend de goodwill van de Rotterdamse burgerij genoten, in de vorm van lidmaatschappen en van schenkingen. De onwaarschijnlijk soepele doorstart in 1940, nadat het gebouw inclusief collectie geheel was verbrand, is daar een sprekend voorbeeld van.

Ook tegenwoordig geniet het RLK een goede reputatie; het RLK is een sterk merk in de Rotterdamse culturele wereld. Hieraan heeft zeker bijgedragen het stabiele karakter van de doelen en activiteiten: *Bildung* als voortdurende drijfveer, een goed toegankelijke collectie in een leeszaal, culturele activiteiten die het *Bildungs*-ideaal ondersteunen. Daarmee is een stevig fundament aanwezig voor een bestendige toekomst als maatschappelijk relevante instelling in Rotterdam. De reputatie van het RLK draagt ook bij aan een positief imago van de UB (en de Erasmus Universiteit) in de stad.

3.2 Krachtenbundeling met de UB

Sinds 1970 is het RLK gevestigd in de UB van de Erasmus Universiteit. Na jaren van ‘gescheiden samenwonen’ zijn het RLK en de UB steeds sterker met elkaar verbonden geraakt. Het realiseren van de gezamenlijke leeszaal in de verbouwde UB in 2017 is in dat proces een nieuwe mijlpaal.

Het RLK zorgt met een grote en gedegen geesteswetenschappelijke boekencollectie en zijn activiteitenprogramma voor inhoudelijke verbreding, verdieping en ontspanning voor de universitaire gemeenschap en vervult tevens een brugfunctie naar de stad. Daarnaast zet het RLK de expertise van de medewerkers in op het gebied van het gedrukte boek (oud en nieuw) en het erfgoed. De UB biedt het RLK ruimtelijke faciliteiten, zoals de leeszaal, werkruimten en het boekenmagazijn en draagt de personele kosten. De toegankelijkheid van de RLK collectie is door de ruime openingstijden van de bibliotheek en de *self service library* aanmerkelijk toegenomen.

4. Missie geslaagd?

Hoe weten we of we in 2024 inderdaad de maatschappelijke relevantie instelling zijn, waarnaar we streven? Het gebruik van de bibliotheek wordt gemeten met behulp van (uitleen)statistieken, die een scala aan data opleveren, en op basis van observaties van medewerkers. Het aantal leden, het aantal bezoekers bij activiteiten, het aantal rondleidingen en het gebruik van en de verspreiding via sociale media leveren allemaal bruikbare data. Daarbij moet echter wel rekening worden gehouden met de beperkingen die de Algemene Verordening Gegevensverwerking ons oplegt.

De bekendheid en de uitstraling in bredere zin wordt gemeten aan de hand van aanwezigheid in de media, in agenda's en dergelijke. De vraag is natuurlijk welke norm we moeten hanteren. Het RLK richt zich op de hoger opgeleide burger, allereerst in Rotterdam. Volgens cijfers van het CBS zijn er dat ruim 115.000.

Conclusie

We zien de toekomst van het RLK positief tegemoet. In de 160 jaar van zijn bestaan heeft het RLK een maatschappelijk relevante positie opgebouwd en behouden, door alle troebelen en veranderingen in de loop van de tijd heen. Uiteraard gaat dit ook de komende jaren niet zonder veranderingen. In de periode 2019 tot 2024 zal de rol van het RLK als erfgoed-specialist binnen de UB verder worden ontwikkeld, terwijl de traditionele taak van openbare regiobibliotheek met een actuele collectie wordt gecontinueerd. Het ontsluiten en breder bekendmaken van de eigen erfgoedcollectie krijgt daarbij een accent. De positie van het RLK in cultureel Rotterdam wordt door een duidelijker profilering d.m.v. een activiteitenprogramma en strategische samenwerkingen bevorderd. In het algemeen zal een actief, naar buiten gericht beleid worden gevoerd. Het draagvlak binnen de EUR groeit al enkele jaren gestaag, maar om de maatschappelijke relevantie van het RLK te vergroten, is een groei van het aantal leden wenselijk. Organisatorisch zal het huidige team medewerkers in sterkere mate ingebed raken in de organisatie van de UB. Wanneer het RLK meer verantwoordelijkheid krijgt voor de zorg voor de papieren collecties, is het op peil houden van de capaciteit voor ontsluiting en beheer noodzakelijk. Al met al staan we voor uitdagende opgaven!

Bijlage 1

Uitwerking beleidsuitgangspunten in doelen en acties

1 Programma m.b.t. collectie

- continueren actuele collectie
- meer accent op de erfgoedcollectie
- inhoudelijk versterken van de erfgoedcollectie (zwaartepunten)
- bij medewerkers kennis opbouwen en capaciteit inzetten op erfgoedcollectie
- haalbaarheid onderzoeken reconstructie Bibliotheek Elie van Rijckevorsel (externe financiering)
- profilering van de gezamenlijke erfgoedcollecties van RLK en UB
- beschrijven van nog niet gecatalogiseerd materiaal
- aanvullen van hiaten in de kerncollecties
- ontsluiten van de erfgoedcollectie via het EUR Academisch Erfgoed Portaal (data en beeld)
- herplaatsen van erfgoedboeken in het specifiek magazijn
- verbeteren van de raadpleegmogelijkheid van bijzondere collecties
- raadpleging van e-books mogelijk maken

2 Programma m.b.t. activiteiten en publiek

- ontwikkelen inhoudelijk programma voor leden en anderen in het leeskabinet
- medewerkers onderhouden directe contacten met de leden en andere gebruikers
- actuele en kwalitatief hoogwaardige open opstelling
- drie à vier maal per jaar presentaties in de vitrines
- meer focus in het lezingenprogramma (collectie gerelateerd)
- daarbij samenwerken met UB, Studium Generale en de EUR voor aantrekken andere doelgroepen
- daarbij samenwerken met culturele instellingen in de stad (programmering, locaties en doelgroepen)
- aantrekkelijke extra's, zoals kortingen en speciale acties, regelen met culturele instellingen in de stad
- faciliteren van leesclubs
- actueel houden en uitbouwen aanwezigheid op de EUR/RLK-website
- realiseren en onderhouden van een LibGuide voor digitale informatiebronnen
- versterken van de communicatiestrategie (o.a. sociale media, nieuwsbrief)
- daarbij samenwerken met de UB
- ontplooien van nieuwe (digitale) initiatieven
- bij medewerkers vaardigheden ontwikkelen en capaciteit inzetten op organisatie activiteiten, ledencontacten en communicatie

3 Programma m.b.t. gebruik

- vergroten participatie leden (gebruik bibliotheek, bezoek aan lezingen)
- strategie ontwikkelen om het ledenbestand te vergroten (regulier, alumni, collega-instellingen)
- verhogen van de inkomsten, ook via culturele fondsen
- actief communiceren over belastingvoordelen bij schenkingen en legaten (ANBI-status)
- vergroten gebruik collectie door studenten en medewerkers EUR

Bijlage 2

Enkele erfgoed ensembles

Bibliotheek van dr. Elie van Rijckevorsel

Een negentiende-eeuwse privé-bibliotheek, met accenten op geografische en topografische literatuur, toegepaste wetenschappen en algemene *Bildung*. Deze bibliotheek, waarvoor de basis werd gelegd door Hubert van Rijckevorsel, de vader van Elie, vormde de nieuwe nucleus van het Leeskabinet, na de 'doorstart' na het bombardement van 1940, waarbij het gebouw en de collectie aan de Gelderschekade geheel verloren waren gegaan.

Deze bibliotheek is bijzonder interessant, vanwege de aard (een privé-bibliotheek van een negentiende-eeuwse bemiddelde wetenschapper en reiziger) en de betekenis voor de geschiedenis van het RLK. De bibliotheek is in de loop der jaren verspreid geraakt in de algemene depotcollectie en de bijzondere collecties. Bij de overdracht in 1940 zijn weliswaar titellijsten gemaakt, maar onduidelijk is of die de huidige collectie voldoende representeren. Alle boeken bevatten een of meerdere ex librisstempels (van Elie en/of van zijn vader, Hubert van Rijckevorsel). Een reconstructie van de bibliotheek kan veel vertellen over de negentiende-eeuwse verzamelpraktijk van een bemiddelde Rotterdammer. Omdat reconstructie tijdrovend zal zijn - de boeken moeten een voor een gevonden worden - zal hiervoor externe financiering moeten worden geworven.

De privé- en werkbibliotheek van Heinz Polzer alias Drs. P

Deze bibliotheek werd in 2017 door het Heen- en Weerschap, de beheerder van de nalatenschap van Polzer, aan het RLK overgedragen. De bibliotheek past in het collectiezwaartepunt 'humor in de cultuur' en heeft bovendien een duidelijk Rotterdams accent (Polzer was actief en werd gevormd gedurende zijn studietijd aan de Nederlandse Economische Hogeschool, de voorloper van de Erasmus Universiteit). De collectie is bijzonder rijk aan boeken met opdrachten en autografen van bevriende schrijvers. De bibliotheek is in zijn geheel gecatalogiseerd.

De bibliotheek van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte

Na diverse omzwervingen is een deel van de oude bibliotheek van dit nog steeds bestaande achttiende-eeuwse natuurkundig genootschap uit Rotterdam bij het RLK beland. De bibliotheek is nog niet ontsloten. De collectie bevat verschillende exemplaren die voorheen tot de bibliotheek van Elie van Rijckevorsel behoorden.

Overige ensembles

Het Leeskabinet beschikt tevens over collecties historische partituren en Rotterdamse programmaboekjes van opera-uitvoeringen. Beide deelcollecties zijn nog niet uitgezocht. Verschillende grotere schenkingen door particulieren, met een inhoudelijke samenhang, verdienen eveneens nadere aandacht. Daaronder zijn de collectie geografie (veel Nederland overzee) van N.P. van den Berg en de Rotterdam collectie van de notaris en amateurhistoricus L.J.C.J. van Ravesteyn.